

De bløde metoder vinder

24/07-2015

Al forskning viser, at de bløde træningsmetoder også er de rigtige. De hundeejere, som kontrollerer, korrigerer, straffer og er autoritære, skader deres hunde både psykisk og fysisk.

Af psykolog og hundepsykolog Anders Hallgren

Der er som bekendt en evig krig mellem dem, som står for bløde træningsmetoder, og dem, som synes, at den gamle form for træning er bedst. Men der er langt flere argumenter inden for etologi (adfærdsbiologi), psykologi og medicin, der taler for den moderne og bløde linje.

De, som taler for de mere håndfaste og hårdhændede metoder, kalder sig ikke hårde. De forsøger på forskellig vis at fremstå som 'naturlige'. De mener, at de er over for deres hunde på samme måde, som fritlevende hunde er over for hinanden, og som hundemoren er over for sine hvalpe. De bygger deres argumenter på fejltolkninger og misforståelser af, hvordan vilde hunde og hundemødre opfører sig, fordi deres viden er forældet.

Faktisk er der stærke argumenter, som viser, at den bløde linjes fortalere har ret. Stærke i den forstand, at de underbygges af fakta fra forskningen inden for flere forskellige fag som etologi, psykologi og medicin.

Ingen dominans

Hvis vi begynder med hundemoren, så er der meget lidt dominans i hendes adfærd over for hvalpene. En undersøgelse, som hævder, at hun kan være temmelig hård over for hvalpene, bygger på hunde, der var i bure og derfor ikke kunne komme væk fra hvalpene. Andre undersøgelser af både tamhunde og vilde hunde viser, at moren er meget omsorgsfuld og blid over for sine hvalpe, i hvert fald indtil de er ni-ti uger gamle, og i de fleste tilfælde også i længere tid, hvis hun får lov til at blive sammen med hvalpene.

Adfærdsbiologer har ikke observeret nogen form for dominans bortset fra i få undtagelsestilfælde og heller ikke nogen forsøg på opdragelse – det vil sige, hvor moren bevidst udsætter hvalpene for social læring.

Ulve er som familier

Ulven er jo hundens nærmeste vilde slægtning, og i dag er der masser af undersøgelser og observationer af, hvordan de fungerer sammen.

Det, som biologen Adolph Murie kunne konstatere allerede i 1940'erne, da han fulgte en flok vilde ulve, gælder stadig: De fungerer som en tæt sammentømret familie med kærlige relationer og meget lidt aggressivitet. Når problemer opstår, er årsagen næsten altid manglende ressourcer, som når der er mangel på mad.

Ingen rangorden

Historierne om rangorden og lederskab har moderne biologier og etologer for længst bevist, er forkerte.

Der findes ikke noget magthierarki i den forstand, at dem i toppen styrer og bestemmer over dem, der har en lavere 'status'. I stedet viser det sig som regel, at de yngre ser op til de ældre. Det gør de ved hjælp af en række adfærdsmønstre, som etologer betegner som 'aktiv underkastelse'. I vores øjne er der tale om kærlige signaler, der svarer til vores egne hundes glædesdans, når vi kommer hjem efter at have været væk.

For både hunden og ulven er samhørighed meget vigtig. Hvis der var for mange gnidninger og konfrontationer i en ulvefamilie, ville deres overlevelse være i fare. I stedet ser man forskellige typer af adfærd, der er beregnet til at styrke sammenholdet, som for eksempel leg, omsorg, pleje og andre positive kontakter. Tænderne bruges stort set aldrig i familien. Opstår der uenigheder, klarer man det med advarsels- og trusselssignaler.

Mangel på træning

Hunden som art er med andre ord fredelig, samarbejdsvillig og tilpasningsparat. Egenskaber som autoritære krav, strafbaserede opdragelsesmetoder og lederskab er ikke en del af hundens natur. Den lærer og samarbejder uden en hård hånd, for sådan er den skabt.

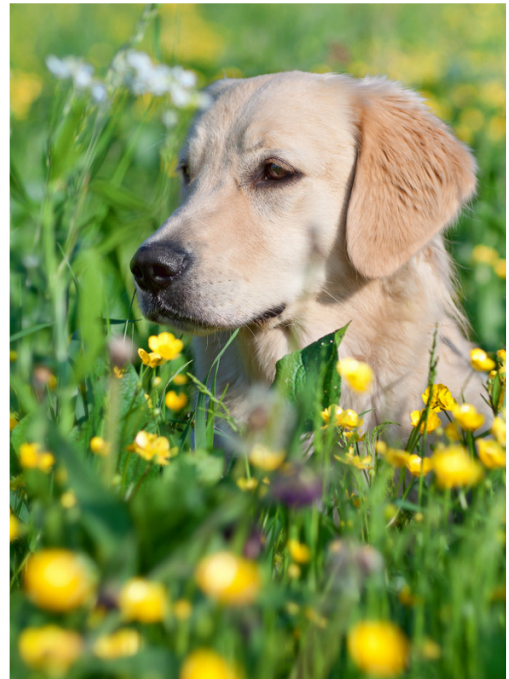
Det, som mange mennesker ser som lederskabsproblemer, i den forstand at vi er for eftergivende og slappe over for vores hunde, er i virkeligheden et indlæringsproblem. Hvis hunden løber efter en jogger i skoven, har det intet med dit lederskab, men snarere med dit 'lærerskab' at gøre. Det vil sige, at problemet skyldes, at du ikke har trænet hunden.

Straf virker ikke

Det er en stor og meget almindelig misforståelse, at man kan 'aflære' en adfærd ved hjælp af straf. Adskillige undersøgelser viser, at det ikke er tilfældet. Straf stopper en adfærd midlertidigt, men påvirker ikke, hvad hunden vil gøre på længere sigt. Det varer ikke længe, efter at hunden er blevet straffet, før den er der igen og gør det, som vi forsøger at forhindre.

En adfærd 'aflæres' ved hjælp af planlagt træning baseret på positive øvelser, og når det er gennemført, kommer problemadfærden sjældent igen.

Hver gang du straffer hunden, opstår der virkninger, som du ikke havde regnet med. Det ødelægger sammenholdet mellem jer. Det kan gøre hunden bange for dig, underdanig og angst for at tage initiativer, og det vil ødelægge hundens adfædsrepertoire, det vil sige mængden og variationen af signaler og adfærd. Og frem for alt bliver hunden passiv af en råbende, korrigerende og straffende ejer. En uheldig effekt, som får mere og mere opmærksomhed, er, at hunde udvikler mere problemadfærd af at blive straffet – ikke mindre.

Straf giver skader

At autoritær træning kan medføre medicinske problemer for hunde, er der mange mennesker, som ikke er klar over. Men faktum er, at der på både kort og lang sigt sker en del skader.

Bare brug af kvælerhalsbånd og måden, man håndterer snoren på, risikerer at give skader. En af mine undersøgelser af rygproblemer viser, at 25 procent af hundene havde problemer med

halshvirvlerne, og at de fleste af dem skyldtes ryk i halsbåndet. Den norske dyrlæge Are Thoresen har konkluderet, at ud af 350 hunde på hans klinik havde 78 procent problemer med nakken på grund af halsbåndet.

Ved ubehagelige oplevelser øges mængden af stresshormonet kortisol i blodet. Sker det sjældent, falder det igen, men ved gentagne ubehagelige oplevelser er det til stede i meget længere tid. I en hollandsk undersøgelse kunne man se, hvordan kortisolniveauet efter træning med el halsbånd ikke faldt i flere måneder, efter at man var stoppet med at bruge metoden.

Kortisol virker først og fremmest negativt på mave, hjerte og immunforsvar. Det betyder, at hunde med et højt kortisolniveau i blodet risikerer at blive syge.

Hunden bliver passiv

Desværre er det ikke det eneste, der sker. Der opstår endnu flere negative virkninger. En hund, som ofte bliver irettesat, tør ikke selv tage initiativer, og derfor bliver dens aktiviteter afhængige af hundeejeren. Selv når den ønsker at gøre noget som for eksempel at skramle med vandskålen for at vise, at den er tom, eller gå lidt forsigtigt for at vise, at den vil lege, er den bange for at blive straffet.

Det betyder, at den bliver passivt liggende, mens den venter på, at ejeren tager initiativ. Det er almindeligt, at en voksen hund hviler 22 timer i døgnet. Når der så endelig sker noget, vil den være fuld af overskydende energi, som den bruger i sin måde at agere på, og det kan så igen få hundeejeren til at blive vred og straffe endnu mere ...

Hjernen tager skade

Der udvikles en afhængighed af ejeren, som gør det svært at træne hunden til nogen form for præstationer i lydighed, spor eller lignende, da det kræver, at hunden kan arbejde selvstændigt.

Det er velkendt, at ens egen tankevirksomhed og ens eget initiativ udvikler hjernens evne til at handle intelligent. Den hund, som ofte bliver autoritært behandlet, vil ikke udvikle sin hjerne. Med alderen sker der det modsatte. Den mister mere og mere af sin hjernekapacitet, og andre funktioner går samme vej. Den slags hunde har en kortere levetid og en ringere livskvalitet end de hunde, der får lov til at være aktive og tage initiativer.

Problemadfærd

Det er forkert at tro, at man kan fjerne problemadfærd ved at straffe hunden, som man lærer det i nogle TV programmer. Den slags quick fix-metoder må være gode for seertallene (desværre), men hundene ændrer sig kun kortvarigt. Desuden risikerer man at skabe andre adfærdsproblemer med de metoder.

Man opnår langvarige effekter, uden at hundene bliver underdanige eller bange, ved at tage højde for årsagerne til problemet, som for eksempel kan være understimulering, hormonelle defekter, sygdomme og smerter. Desuden skal man følge et træningsprogram, der er baseret på positiv træning.

Tilhængerne af bløde træningsmetoder har forskningen på sin side, og de, som kontrollerer, korrigerer, straffer og er autoritære, har intet på deres side.

